

## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

#### จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในด้านการบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ที่ชนะเลิศการประกวดโรงเรียนดีเด่นระดับกลุ่ม จำนวน 192 คน จากจำนวน 64 กลุ่มโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ที่ชนะเลิศการประกวดโรงเรียนระดับกลุ่ม ใน 9 อำเภอ ปีการศึกษา 2541 จำนวน 154 คน โดยกำหนดแบบเจาะจง

#### เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้  
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในด้านการบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

#### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล โดยประสานงานและได้รับความร่วมมือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอในจังหวัดพิษณุโลก จัดส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและรวบรวมส่งคืนให้กับผู้ศึกษา

## การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC<sup>๑</sup> โดยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ระดับความจำเป็นในการปฏิบัติงานทั้ง 6 ด้าน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การบริหาร โรงเรียน และขนาดของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

## สรุปผล

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านงานการบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามความจำเป็นในการบริหารโรงเรียน ทั้ง 6 ด้าน พบว่า

1.1 ด้านวิชาการ ผู้บริหารให้ความจำเป็นในการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความจำเป็นในการปฏิบัติงานอยู่ในลำดับสูงสุด คือ มอบหมายการปฏิบัติงานด้านวิชาการแก่ครู-อาจารย์ รองลงมาคือ ด้านการประชุมชี้แจงให้ข้อมูลข่าวสารด้านนโยบายในการดำเนินงานวิชาการ และลำดับสุดท้าย คือ การสำรวจปัญหาและความต้องการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนของครูอาจารย์

1.2 ด้านกิจการนักเรียน ผู้บริหารให้ความสำคัญจำเป็นในการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญจำเป็นในการปฏิบัติอยู่ในลำดับสูงสุด คือ มีการวางแผนโครงการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนตลอดปีการศึกษา ลำดับรองลงมา คือ มอบหมายการปฏิบัติงานด้านกิจการนักเรียนแก่ครู-อาจารย์ และลำดับสุดท้าย คือ จัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานกิจการนักเรียนอย่างเหมาะสม

1.3 ด้านบุคลากร ผู้บริหารให้ความสำคัญจำเป็นในการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญจำเป็นในการปฏิบัติงานอยู่ในลำดับสูงสุด คือ มอบหมายการปฏิบัติงานด้านบุคลากรแก่ครู-อาจารย์ รองลงมาคือ ด้านการประชุมชี้แจงให้ข้อมูลข่าวสารด้านนโยบายในการดำเนินงานบุคลากร และลำดับสุดท้ายคือ ประเมินทิศเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติงานของโรงเรียน

1.4 ด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ ผู้บริหารให้ความสำคัญจำเป็นในการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญจำเป็นใน

การปฏิบัติ อยู่ในลำดับมากที่สุดคือ มอบหมายการปฏิบัติงาน ลำดับรองลงมาคือกำหนดขอบข่าย และอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานธุรการ การเงิน และพัสดุให้กับครู-อาจารย์ และลำดับสุดท้ายคือ ประสานงาน ครู-อาจารย์ บุคลากรภายนอกในการดำเนินงานธุรการ การเงินและพัสดุ

1.5 ด้านอาคารสถานที่ ผู้บริหารให้ความจำเป็นในการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความจำเป็นในการปฏิบัติ อยู่ในลำดับมากที่สุด คือ มีการวางแผนโครงการบริหารงานอาคารสถานที่ตลอดปีการศึกษา ลำดับรองลงมา มี 2 ข้อ คือ กำหนดขอบข่ายและอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานอาคารสถานที่ให้กับครู-อาจารย์ และมอบหมายการปฏิบัติงานด้านอาคารสถานที่แก่ครู-อาจารย์ และลำดับสุดท้าย คือ ประสานงานครูอาจารย์ บุคลากรภายนอก ในการดำเนินงานอาคารสถานที่

1.6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหารให้ความจำเป็นในการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความจำเป็นในการปฏิบัติอยู่ในลำดับมากที่สุดคือมีการวางแผนโครงการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชนตลอดปีการศึกษา ลำดับรองลงมา มอบหมายการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนแก่ครู-อาจารย์ และลำดับสุดท้ายคือ จัดให้มีการเยี่ยมเยียนชุมชน เพื่อรับทราบความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของโรงเรียน

2. ความสัมพันธ์ด้านวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การบริหารโรงเรียน และขนาดของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร

2.1 วุฒิการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งในระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน

2.2 ประสบการณ์การบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนที่ต่ำกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน

2.3 ขนาดของโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน

3. ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความจำเป็นในการปฏิบัติของโรงเรียนดีเด่นตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า

#### ด้านวุฒิการศึกษา

ผู้บริหารให้ความจำเป็นในการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารระดับปริญญาตรีให้ความจำเป็นในการปฏิบัติงานทั้ง 6 ด้านอยู่ในลำดับมากที่สุด 14 ข้อ และผู้บริหารระดับสูงกว่าปริญญาตรีให้ความจำเป็นในการปฏิบัติงานทั้ง 6 ด้าน อยู่ในลำดับมาก 15 ข้อ นอกนั้นอยู่ในลำดับมาก

### ด้านประสิทธิภาพการบริหาร

ผู้บริหารให้ความจำเป็นในการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารระดับปริญญาตรีให้ความจำเป็นในการปฏิบัติงานทั้ง 6 ด้าน อยู่ในลำดับมากที่สุด 8 ข้อ และผู้บริหารระดับสูงกว่าปริญญาตรีให้ความจำเป็นในการปฏิบัติงานทั้ง 6 ด้าน อยู่ในลำดับมากที่สุด 10 ข้อ นอกนั้นอยู่ในลำดับมาก

### ด้านขนาดของโรงเรียน

ผู้บริหารให้ความจำเป็นในการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กให้ความจำเป็นในการปฏิบัติงานทั้ง 6 ด้าน อยู่ในลำดับมากที่สุด 7 ข้อ ขนาดกลาง 9 ข้อ และขนาดใหญ่ 10 ข้อ นอกนั้นอยู่ในลำดับมาก

### อภิปรายผล

1. งานด้านวิชาการ ผู้บริหารให้ความจำเป็นในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความจำเป็นในการปฏิบัติงานอยู่ในลำดับมากที่สุด คือ มอบหมายการปฏิบัติงานด้านวิชาการแก่ครู-อาจารย์ ทั้งนี้เพราะการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนต้องบริหารโดยยึดเป้าหมาย คือ คุณภาพการศึกษาของนักเรียน ซึ่งจะเกิดขึ้นได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรเรียนรู้ มีสาระหลักสูตร การใช้ห้องสมุด การเตรียมการสอน การกำกับดูแล การจัดทำและบำรุงรักษาสื่อการสอน การนิเทศภายใน และการวัดผลประเมินผล และจากผลสำรวจจัดลำดับของงานด้านวิชาการนี้ ตรงกับผลสรุปการประชุมระดมความคิดของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2520) ที่สรุปไว้ว่า งานด้านวิชาการมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 และตรงกับหลักการบริหารโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2520) ที่สรุปไว้ว่า งานบริหารโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน งานด้านวิชาการถือเป็นงานที่สำคัญที่สุด ส่วนงานอื่นๆเป็นงานสนับสนุนให้การดำเนินงานด้านวิชาการสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนุสรณ์ ยกให้ (2534) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญตามความจำเป็นในการบริหารโรงเรียน

2. งานด้านบุคลากร ผู้บริหารให้ความจำเป็นในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความจำเป็นในการปฏิบัติงานอยู่ในลำดับมากที่สุดคือมอบหมายการปฏิบัติงานด้านบุคลากรแก่ครู-อาจารย์ ทั้งนี้เพราะทรัพยากรในการบริหารนั้น คน เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด ที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญแก่บุคลากรทุกฝ่าย พยายามส่งเสริมและกระตุ้นให้ทุกคนปฏิบัติงานเต็มความรู้ความสามารถให้ความสำคัญในการจัดครูเข้าสอน การมอบหมายงาน การส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ การพิจารณาความดีความชอบ การจัดสวัสดิการต่าง ๆ การกำกับดูแลเกี่ยวกับความประพฤติ การ

นิเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ประกอบกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ได้มีโครงการประกวดกิจกรรมครูผู้สอนดีเด่นทุกกลุ่มประสบการณ์ ในวันการประถมศึกษาแห่งชาติ ของทุกปี จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาต้องคอยติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากร อย่างสม่ำเสมอ จากผลการจัดลำดับของงานด้านบุคลากรนี้ตรงกับผลสรุปการสัมมนาผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในระดับจังหวัด อำเภอ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ (2520) ซึ่งพบว่า ในบรรดางานทั้ง 6 งานของโรงเรียน งานด้านบุคลากรมีความสำคัญ เป็นลำดับที่ 2 รองจากงานด้านวิชาการ ประสบการณ์ ในวันการประถมศึกษาแห่งชาติของทุกปี จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาต้องคอยติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่าง สม่ำเสมอ จากผลการจัดลำดับของงานด้านบุคลากรนี้ตรงกับผลการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาระดับจังหวัด อำเภอของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2520) ซึ่งพบว่า ในบรรดางานทั้ง 6 งานของโรงเรียน งานด้านบุคลากรมีความสำคัญเป็นลำดับ ที่ 2 รองจากงานด้านวิชาการ

3. งานด้านกิจการนักเรียน ผู้บริหารให้ความจำเป็นในการปฏิบัติงานโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความจำเป็นในการปฏิบัติ งานในลำดับมากที่สุดคือ มีการวางแผนโครงการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนตลอดปีการศึกษา ทั้งนี้เพราะ งานด้านกิจการนักเรียนเป็นกิจกรรมต่อเนื่องที่โรงเรียนต้องจัดให้แก่ นักเรียน ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนทุกด้าน ผู้บริหารโรงเรียนประถม ศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญในการจัดบริการนักเรียนในด้านต่าง ๆ คือ การจัดกิจกรรมสนับสนุน การเรียนการสอน การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา การจัดยืมยืมเงินยืม การควบคุมดูแลให้มี ระเบียบสะสม ภัตตรสขภาพ ซึ่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ได้จัดให้มีโครงการ ประกวดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น โครงการหนังสือรักสวยสวย โครงการอาหารกลางวัน โครงการ มีวิชาสิบโดย โครงการแข่งขันกีฬาระดับอำเภอและจังหวัด โครงการประกวดสุขภาพอนามัย นักเรียน จึงทำให้ผู้บริหารเอาใจใส่ดูแลนักเรียนเป็นพิเศษ และจากผลการจัดลำดับของงานด้าน กิจการนักเรียนนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นริศ สัตยารักษ์ (2538) ที่พบว่า พฤติกรรมการ บริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในงานด้านกิจการนักเรียน อยู่ในลำดับที่ 3

4. งานด้านธุรการ การเงินและพัสดุ ผู้บริหารให้ความจำเป็นในการปฏิบัติงานโดย ภาพรวมอยู่ในลำดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความจำเป็นใน การปฏิบัติงานอยู่ในลำดับมากที่สุด คือ มอบหมายการปฏิบัติงานด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ ตลอดปีการศึกษา ทั้งนี้เพราะงานด้านนี้เป็นงานที่ประสานและสนับสนุนงานด้านอื่น ๆ ให้ สามารถดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จึงต้องให้ความสำคัญ ในการดำเนินงานเกี่ยวกับงานสารบรรณ การจัดทำและจัดเก็บเอกสารให้เป็นปัจจุบันและ ถูกต้อง การจัดเก็บพัสดุครุภัณฑ์ให้เป็นระบบและปลอดภัย และการจัดให้มีเวรยามรักษา

ทรัพย์สินของทางราชการ จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนต้องคอยดูแลเอาใจใส่ ระมัดระวัง เก็บเอกสารหลักฐานต่างๆ ให้เป็นระเบียบและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ พร้อมทั้งจะให้มีการตรวจสอบได้ตลอดเวลา เนื่องจากการบริหารงานการเงินถ้าเกิดการผิดพลาด จะต้องถูกลงโทษทางวินัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ซึ่งกำหนดโทษทางวินัยไว้ 5 สถาน ได้แก่ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ลดขั้นเงินเดือน ปลดออก และไล่ออก

5. งานด้านอาคารสถานที่ ผู้บริหารให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในลำดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานอยู่ในลำดับมากที่สุด คือ มีการวางแผนโครงการบริหารงานอาคารสถานที่ตลอดปีการศึกษา อาคารสถานที่เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ช่วยให้โรงเรียนดำเนินงานได้โดยสะดวกผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญในการดูแลอาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด งานด้านอาคารสถานที่ เป็นสิ่งที่มองเห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องสะอาด รมรื่น สวยงามเป็นระเบียบ ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดีและปลอดภัย สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ได้จัดสรรงบประมาณในหมวดเงินอุดหนุน ซ่อมแซมอาคารที่ทรุดโทรม และจัดสรรงบประมาณการจัดทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน นอกจากนี้ยังได้จัดตั้งโครงการประกวดโรงเรียนดีเด่น โครงการโรงเรียนจัดสิ่งแวดล้อมดีเด่น ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญในงานด้านนี้ และจากผลการจัดลำดับของงานด้านอาคารสถานที่ ตรงกับผลสรุปจากการประชุมระดมความคิดของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2520) เรื่องบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในงานด้านอาคารสถานที่ มีความสำคัญในลำดับที่ 4 หรือ 5 แล้วแต่สภาพของโรงเรียนแต่ละโรงเรียน

6. งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหารให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในลำดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานอยู่ในลำดับมากที่สุด คือ มีการวางแผนโครงการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตลอดปีการศึกษา ทั้งนี้เพราะ โรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องให้ความสำคัญในการบริหารงานโรงเรียน โดยจัดให้มีคณะกรรมการโรงเรียน เพื่ออาศัยความร่วมมือในการให้ข้อมูลและเสนอแนะในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน นอกจากนี้ยังให้บริการแก่ชุมชนได้เข้ามาใช้อาคารสถานที่ และการประชาสัมพันธ์ผลงานหรือกิจกรรมของโรงเรียนให้ชุมชนได้รับทราบ จากผลการจัดลำดับของงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของวิมล ภูัคดี และคณะ (2538) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษาของงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในลำดับที่ 6 และตรงกับผลสรุปการระดมความคิดของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ

ประถมศึกษาแห่งชาติ (2520) ที่พบว่า โดยทั่วไปแล้วงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะอยู่ในลำดับที่ 6

7. ความสัมพันธ์ของปัจจัยเกี่ยวกับสถานภาพที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ประสบการณ์การบริหารงานต่ำกว่า 10 ปี และสูงกว่า 10 ปี และขนาดของโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การบริหารและขนาดของโรงเรียน ให้ความสำคัญเป็นในการปฏิบัติงานตามปัจจัยการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านบุคลากร ด้านธุรการ การเงินและพัสดุ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนเหมือนกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารอาจมีความรู้ความสามารถเชิงบริหารมาก หรือปฏิบัติงานด้านวิชาการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านบุคลากร ด้านธุรการ การเงินและพัสดุ ด้านอาคารสถานที่และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนเป็นอย่างดี ซึ่งไม่มีความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องมีการศึกษาสูง หรือมีประสบการณ์การบริหารหรือขนาดของโรงเรียนมาเป็นส่วนสำคัญในการบริหารโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ จนเป็นโรงเรียนที่ชนะเลิศการประกวดโรงเรียนดีเด่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ น้อมศรี เทท (2528) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับงานกิจการนักเรียน

8. ผู้บริหารให้ความสำคัญในการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานอยู่ในลำดับมากที่สุด คือ การวางแผนโครงการ การกำหนดขอบข่าย การประชุมชี้แจง การมอบหมายการปฏิบัติ การจัดหาแหล่งความช่วยเหลือ การจัดสรรงบประมาณ และการจัดประเมินผลการปฏิบัติงาน และจากผลการจัดลำดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารทั้ง 2 ระดับ พบว่า ผู้บริหารระดับสูงกว่าปริญญาตรี ให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานทั้ง 6 ด้าน มากกว่าระดับปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอนุสรณ์ ยกให้ (2534) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานมากที่สุด

9. ผู้บริหารให้ความสำคัญในการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานอยู่ในลำดับมากที่สุดคือ การประสานงาน การนำผลการประเมินการใช้หลักสูตรมาประเมิน การมอบหมายการปฏิบัติงาน การจัดสรรงบประมาณ การควบคุมการดำเนินงาน และประเมินผลการปฏิบัติงาน และจากผลการจัดลำดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารทั้ง 2 ระดับ พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานทั้ง 6 ด้าน มากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารต่ำกว่า 10 ปี ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของทรงเกียรติ ชูกำลัง (2536) ที่พบว่า

ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การบริหารต่ำกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ปัญหาในด้านการบริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ทั้งรายด้านและรายข้อ

10. ผู้บริหารให้ความจำเป็นในการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความจำเป็นในการปฏิบัติงานอยู่ในลำดับมากที่สุด คือ การมอบหมายการปฏิบัติงาน การกำหนดขอบข่ายและอำนาจหน้าที่ การประชุมชี้แจงให้ข้อมูลข่าวสาร การวางแผนโครงการบริหารงาน การจัดหาบุคลากรที่เหมาะสม การจัดสรรงบประมาณ การควบคุมการดำเนินงาน การประสานงานครู-อาจารย์ บุคลากรภายนอกและการจัดเยี่ยมชมชุมชน และจากผลการจัดลำดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ให้ความจำเป็นในการปฏิบัติงานทั้ง 6 ด้านเท่ากันหมด เพราะขนาดของโรงเรียนไม่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนแต่อย่างใด จึงนับได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ต่างก็ประสบผลสำเร็จในการส่งโรงเรียนเข้าประกวด จนเป็นโรงเรียนดีเด่น ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจวิจัยของสุรินทร์ เนียมสุวรรณ (2536) ที่พบว่า สภาพการปฏิบัติงานและมีปัญหาในการบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ไม่ได้แตกต่างกันทุกด้าน

#### ข้อเสนอแนะ

##### ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ระดับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรดำเนินการนี้เทศ ติดตามผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามภารกิจการบริหารโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในด้านการบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน พร้อมทั้งนำผลการนี้เทศติดตามผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาดต่อไป
2. ระดับโรงเรียน การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ควรดำเนินการให้สอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในด้านการบริหารโรงเรียน จะทำให้คุณภาพการศึกษามีการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน
3. ระดับโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรเพิ่มวุฒิการศึกษาของตนเอง ให้สูงขึ้น เมื่อมีโอกาส และควรเรียนรู้หรือเสริมสร้างประสบการณ์การบริหารให้มากขึ้นเรื่อย ๆ



### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรทำการวิจัยในลักษณะเดียวกันในจังหวัดอื่น หรือสถานศึกษาในสังกัดอื่น เพื่อนำผลการศึกษابัญญัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในด้านการบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษารุ่นนี้
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในด้านการบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งอาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการจัดการศึกษา ถ้าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมีผลบังคับใช้ เพื่อนำผลของการศึกษามาพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้สามารถปฏิบัติงานตามความจำเป็นในการบริหารโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในด้านการบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาด้านวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การบริหารและขนาดของโรงเรียนในหลาย ๆ จังหวัด หรือเขตการศึกษา เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่การศึกษามากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม  
Pibulsongkram Rajabhat University